

NAGYGERESD

HELYI ÉRTÉKLELTÁRA

2020

MEGBÍZÓ:
NAGYGERESD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

KÉSZÍTETTE:
ÖKOSZFÉRA PROJEKT TANÁCSADÓ ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.
AZ UTIRO LEADER HELYI AKCIÓCSOPORT
VP6-19.2.1.-90-Ö.1-17 HELYI FELHÍVÁSA KERETÉBEN

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
1. Bevezetés.....	3
2. Vezetői összefoglaló	3
3. Helyi értékleltár kérdőívek.....	5
4. Helyi értékleltár	9
.4.1. Nagygeresd természeti értékei	9
.4.2. Nagygeresdi kiemelkedő ünnepeink és szokások	15
.4.3. Nagygeresdi i kiemelkedő személyek	21
.4.4. Nagygeresdi épített értékeink (szakrális, lakó- és gazdasági épületek, régészet, szobrok, egyébek) 26	
.4.5. Nagygeresdi tárgyak, a múlt emlékei, különlegességek	31
.4.6. Nagygeresdi helyi termékek és a helyi gazdaság megtartói	32
.4.7. Nagygeresd i közösség megtartói	34

1. Bevezetés

Az UTÍRÓ LEADER Egyesület a **VP6-19.2.1.-90-Ö.1-17 azonosítószámú felhívásának a közvetlen célja** a HACS működési területén belüli, helyi értékek feltárása, rögzítése, értéktárak működtetése, közcélúvá tétele és megismertetési módok kidolgozása a településeken. Az átfogó cél a lakókörnyezet nyújtotta lehetőségek jobb kiaknázásán alapuló közösség és gazdaságfejlesztés, helyben termelt alapanyagokból előállított helyi termékkör, és szolgáltatási kör bővítése.

A meghatározott, regisztrált, közmegegyezésen alapuló fejlesztési alapot biztosító helyi értékek a térségben eddig nem ismert és publikált közösségi és gazdasági erőforrások, amik megismerhetővé válnak és más projektek alapját képezhetik. A helyi értéktárakat az UTIRO Térségfejlesztő Egyesület munkaszervezete gondozza és felhasználja a jövőbeni fejlesztéseihez, munkájához, továbbá alapját képezi a települések helyi közösségei és gazdasága fejlesztésének, amennyiben azzal települési szinten is jól gazdálkodnak.

Nagygeresd község helyi definiált értéktárának elkészítése során olyan értékeket gyűjtöttünk össze, melyek a községet a lehető legváltozatosabb és legszerte ágazóbb módon prezentálják. Az értékek összegyűjtése a teljes közösséget érintő feladat volt, amihez kérdőívezést és fórumok szervezését is igénybe vettük, a meglévő források feldolgozása mellett. Az értéktár így a közösség értékeit reprezentálja, mindezt konkrétumok mentén, de meghagyva a lehetőséget az értékek mentén további bővülésre is.

2. Vezetői összefoglaló

Nagygeresd Vas megyében, a Sárvári járásban fekvő község. Területe 940 ha. Lélekszáma az 1880-as években levő 623 főről mára 274 fő (2019). A kis de aktív közösséget a Faluház és a védett Római katolikus templom és az Evangélikus templom, továbbá a Faluház támogatja a fennmaradásában, az aktív Önkormányzat szervezése mellett. A településen óvoda, iskola nem működik, a gyerekek a közeli Bükre járnak.

A települési értéktár a kiírás megfogalmazása szerint „A települések területén található élő és élettelen fejlesztési szempontból hasznos értékeinek összegyűjtése, katalogizálása.

A település fő értékeit az alábbi fő szempontok szerint vizsgáltuk:

- a település természeti értékei
- kulturális értékek – szokások, rendezvények
- kulturális értékek – művészetek, népszokások, egyházi hagyományok
- épített örökség – épületek, építmények, településszerkezet

- tárgyi örökség – eszközök, épületek egyes részei
- települések jelentős személyiségei
- élő gazdasági értékek – ipari, kereskedelmi, idegenforgalmi, gazdálkodási
- sport- és egészség
- civil szervezetek és társadalom

A fenti értékek közül, amelyek relevánsak a településünk esetén, a részletes kifejtésben a fentiekkel azonos fejezeteken belül kerültek leírásra. Természetesen több kistélepülés esetén a szempontok néha kisebb, néha jelentősebb részében nem volt a közösség által és a készítőik által sem rögzítésre került érték, ezek értelemszerűen kihagyásra kerülnek.

A helyi érték leírásában annak rövid jellemzőit, értelmezhető esetben történeti hátterét, társadalmi relevanciáját írtuk le. Ezen kívül megadtuk ennek során az érték megnevezését, a gondozásáért felelős/arról információkkal rendelkező személy és/vagy szervezet nevét és elérhetőségét, továbbá annak helyszínét is megadtuk (amennyiben ez jellemző arra).

A helyi értékleltár gyűjtésének módszertana előkészítő fórumok szervezése, ott a lakossági személyes információ átadás és gyűjtés, 30 db. kérdőív elkészítése, továbbá ezen primer adatforrások mellett szekunder források feldolgozása.

3. Helyi értékleltár kérdőívek

A helyi értékleltár megalapozását 30 db kérdőív kitöltésével is támogattuk. Ennek a feldolgozott eredményei az alábbiak:

Nagygeresd Helyi érték kérdőívek eredményei

1. Mióta él a településen (év)?

0-5	2
5-20	3
21-40	10
40 vagy több	15

Mennyi idős Ön?

0-14	
15-19	1
20-24	2
25-49	12
50-64	8
65-79	7
80 vagy több	

Milyen fokú végzettsége van?

alap	9
közép	20
felső	0

Családi állapota

családos	23
egyedülálló	3
özvegy	4
elvált	0

Neme

férfi	6
nő	23

2. Mi a legfontosabb ok, ami miatt szeret a településen élni?

Családi, rokoni kötődések	22
Községhez tartozás érzés	10
Település szerkezete, hangulata	12
Élő kulturális hagyományok	10
A természeti értékek gazdagsága	8
Településem épületei, építményei	

3. Legfontosabb épületek, építmények

Kat. Templom 30

<i>Evangelikus templom</i>	27
<i>Faluház</i>	13
<i>Kastély</i>	15
<i>Mesterházy Kastély</i>	8
<i>I.vh-ús emlékhely</i>	
<i>Harangláb</i>	

4. Van e kiemelkedő természeti értéke a településnek?

<i>Répcse völgye</i>	20
<i>Fertő-Hanság Nemzeti Park</i>	7
<i>Nagygeresdi Rétek</i>	7
<i>Kastélypark</i>	9
<i>Halastó</i>	3
<i>Temető melletti nyárfaliget</i>	1
	0

5. Programok

<i>Arató Ünnepe</i>	3
<i>Regöles</i>	9
<i>Pünkösödölés</i>	6
<i>Falunap, színház látogatás, kirándulás</i>	12
<i>Fogathajtóverseny</i>	10
<i>Kerékpártúra</i>	5
<i>Színházlátogatás</i>	4
<i>Főzőverseny</i>	3
<i>Adventi Ünnepe</i>	5
<i>Ökömenikus Imahét</i>	2
<i>Anyáknapj ünnepe</i>	4
<i>Nyugdíjastaláló</i>	3
<i>Karácsonyi Ünnepe</i>	3

6. Nevezetességek, kikapcsolódási lehetőségek:

	0
<i>Répcse folyó</i>	13
<i>Horgászás a Répcén</i>	4
<i>Halastó</i>	3
<i>Evangelikus templom</i>	11
<i>Katolikus templom</i>	12
<i>Adventi Ünnepe</i>	1
<i>Faluház</i>	11
<i>Kastély</i>	5
<i>Régi malom romjai</i>	7
<i>Játszótér</i>	1
<i>Sárvár, Bük</i>	1
<i>Csáfordi tőzikeerdő</i>	1

7. A település ünnepei

20.aug 7

<i>Adventi ünnepek</i>	13
<i>Pünkösdi Ünnepe</i>	4
<i>Anyáknapja</i>	10
<i>Karácsony</i>	21
<i>Bucsu</i>	7
<i>Fogathajtó verseny</i>	7
<i>Falunap</i>	16
<i>Húsvét</i>	1
<i>Nyugdíjas találkozó</i>	2
<i>Nőnap</i>	4

8. Néprajzi hagyományok

	0
<i>Pünkösdlés</i>	22
<i>Regölés</i>	25
<i>Fogathajtóverseny</i>	3
<i>Öregek Napja, Sportesemények</i>	3
<i>Lucázás</i>	9
<i>Húsvéti locsolás</i>	4
<i>Kézi kaszás aratás Bükfürdőn</i>	8
<i>Betlehemi játékok</i>	2
<i>Aratás kézzel</i>	0

9. Rendelkezik e fényképpel a hagyományokról

<i>igen</i>	7
<i>nem</i>	19

10. Sportrendezvények

<i>Falunapi sportversenyek/Foci</i>	13
<i>Horgászat</i>	13
<i>Tekecsapat</i>	1
<i>Parasztolimpia</i>	13
<i>Fogathajtó verseny</i>	11
<i>Kerékpártúra</i>	4
<i>Autómentes nap</i>	2

11. Helyi értékleltárban segíteni tud

	0
<i>Mesterházi István kosárfonó</i>	1
<i>Németh Lajosné</i>	2
<i>Bódi Lajos</i>	1
	0

12. Mesterember, Vállalkozó, iparos, aki egyedi, értékes terméket állít elő

<i>Bódi Lajos asztalosmester</i>	2
<i>Németh Lajos Lóteszésző</i>	6
<i>Varrónő</i>	1
<i>Bognár</i>	1

13. Egyedi termék, mely régi technológiával készül:

14. Őstermelők

<i>Hidegvérű lovak tenyésztése</i>	15
<i>Gabona termesztéssel</i>	4
<i>Pulyka neveléssel</i>	2

15. Gasztronómiai specialitás

<i>Takács Katalin hájas kráflija</i>	1
<i>Kukorica prósza</i>	1
<i>Pálinka</i>	2

16. Mely értékekre épülhetnek a fejlesztések?

<i>Digitalizáció</i>	1
<i>Fiatalok Megtartása</i>	2
<i>Közösségi terek felújítása, fejlesztése</i>	3
<i>Programok támogatása</i>	
<i>Állattartás hiánya</i>	1
<i>Kertművelés hiánya</i>	2
<i>Szennyvízcsatorna</i>	4
<i>Faluház bővítése</i>	4
<i>Templomok</i>	2
<i>Kastély és Emlékművek</i>	1

17. Helyi érték:

<i>Érték és Örökség Hagyományörző Egyesület</i>	1
<i>Véradás hagyománya</i>	1
<i>Világháborús emlékművek</i>	2
<i>Pomogyi József munkássága</i>	2
<i>Kisgeresdi Harangláb</i>	2
<i>Híres szülötteink: Balzs Sándor, Doktorics Benő, Váralljay György vegyész- nők</i>	1
<i>1833-as nagygeresdi evangélikus-református egyezmény</i>	1
<i>Karcsay Lajos festőművész sírja</i>	1

4. Helyi értékleltár

4.1. Nagygeresd természeti értékei

4.1.1. Nemzeti Ökológiai Hálózat elemek és NATURA 2000 területek - HUFH20010

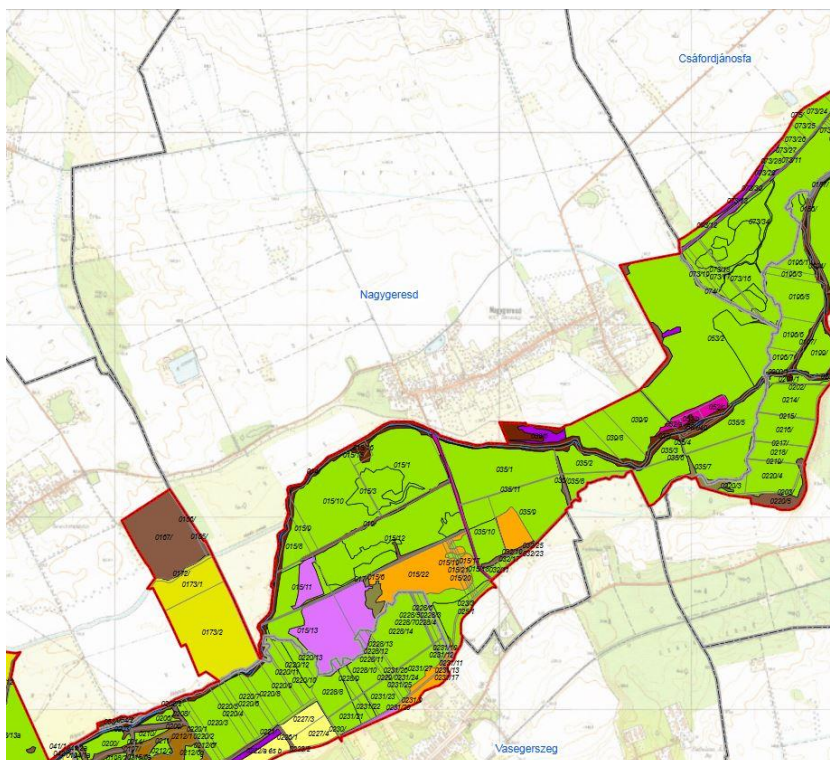
Nagygeresd település a Fertő-Hanság Nemzeti Park részeként jelentős számú és kiterjedésű védett természeti területtel, azokon pedig jelentős védett természeti értékkel rendelkezik. A jövőre nézve ez nagyon jelentős helyi értéket képvisel a településre nézve, még ha ennek ma még nem is érzékelhető közvetlenül a haszna. A rohamosan pusztuló biodiverzitás, a számunkra kedvezőtlen irányú klímaváltozás és az ezzel járó időjárási anomáliák, aszályok, áradások azonban mind a fenntartható fejlődés iránti igényünk ellen hatnak. Azon települések, amelyek egy jövőben még szegényesebb biodiverzitású, leromlott állapotú Európában természeti értékekkel rendelkeznek, hasonlóképpen fel fognak értékelődni, mint az Alpok természeti értékivel rendelkező országok, vagy éppen a jelentős világörökségi helyszínek. Ennek jövőbeli lakosságvonzó haszna (élhető környezet), turisztikai lehetőségei (a jövőben ritkaságszámba menő természetes környezet megléte), illetve települési identitás-erősítő és befektetőket vonzó hatása jelentős, megőrzendő értékévé teszi a védett területeket.

Hazánk természeti értékei összefüggő hálózatát a Nemzeti Ökológiai Hálózat biztosítja, amit az Országos Területrendezési Terv rögzít.

A Répce-mente kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT) Nagygeresden (és több más területen) érintett helyrajzi számainak listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.)

KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A NATURA 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a NATURA 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

A teljes terület kiterjedése: 1626,14 ha, ebből Nagygeresd 201,09 ha, ami a település 22,4 %-a, tehát nem elhanyagolható arányt jelent a területéből!

Helyszín: Nagygeresd, az alábbi, 1. sz. táblázatban felsorolt hrsz-ek

A beállított keresési feltételeknek megfelelő védett területek listája település szerint növekvő sorrendben.				
#	Törzskönyvi szám	Védett természeti terület	Település	HRSZ
1	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	014/
2	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/15
3	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/16
4	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/17
5	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/18
6	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/19
7	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/20
8	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/21
9	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/23
10	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/24
11	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/25
12	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/26
13	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/27
14	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/28
15	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/29
16	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/3
17	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/30
18	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/31
19	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/32
20	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/33
21	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/34
22	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/35
23	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/36
24	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/37
25	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/38
26	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/39
27	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/40
28	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/41
29	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/42
30	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/43
31	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/44
32	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/45

33	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/46
34	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/6
35	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	015/9
36	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	017/
37	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	019/
38	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	023/3
39	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	025/1
40	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	032/11
41	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	032/13
42	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	032/15
43	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	032/17
44	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	032/19
45	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	032/21
46	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	032/25
47	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/11
48	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/12
49	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/13
50	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/14
51	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/15
52	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/16
53	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/17
54	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/18
55	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/19
56	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/20
57	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/21
58	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/22
59	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/23
60	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/24
61	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/25
62	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/26
63	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/27
64	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/28
65	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/29
66	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/30
67	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/31
68	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/32
69	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/33
70	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/34
71	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/35

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TÉRSÉGEKBE BERUHÁZÓ EURÓPA

72	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/36
73	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/37
74	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/38
75	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/39
76	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/4
77	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/40
78	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/41
79	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/42
80	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/5
81	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/6
82	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	035/8
83	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	036/
84	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	038/
85	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/10
86	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/11
87	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/13
88	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/14a
89	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/14b
90	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/15a
91	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/15b
92	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/16a
93	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/16b
94	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/17
95	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/18a
96	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/18b
97	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/19
98	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/20
99	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/21
100	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/22
101	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/23a
102	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/23b
103	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	039/8
104	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	049/
105	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	050/
106	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	052/a
107	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	052/b
108	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	052/c
109	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/10
110	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/11

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TÉRSÉGEKBE BERUHÁZÓ EURÓPA

111	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/12
112	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/13
113	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/14
114	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/15
115	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/16
116	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/17
117	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/18
118	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/19
119	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/20
120	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/21
121	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/22
122	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/23
123	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/24
124	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/25
125	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/26
126	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/27
127	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/28
128	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/29
129	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/30
130	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/31
131	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/32
132	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/4
133	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/5
134	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/6
135	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/7
136	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/8
137	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	053/9
138	238/NP/91	Fertő–Hanság NP	Nagygeresd	080/

1. sz táblázat: Nagygeresd védett természeti területek

Javaslat: Az érintett területek természeti állapotának fenntartása, értékeinek bemutatása. Részletesebben:

A NATURA 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a NATURA 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodásfeltételeinek biztosítása.

A nagyvad, elsősorban a vaddisznó és a szarvas, okozta természetvédelmi károk csökkentése

A terület látogatásából és a területen történő mozgásból (pl. gépjárművek, gyalogosok, lovasok, kerékpárosok) adódó károk megelőzése, mérséklése, de eközben a területek

természeti értékei bemutathatóságának, a település idegenforgalmi lehetőségei kiaknázásának megteremtése.

A területen található mesterséges élőhelyek (pl. szántók, faültetvények) átalakítása a termőhelynek megfelelő természetes élőhely-típussá.

A Répce Nagygeresd és Dénesfa közötti szakaszán:

A folyóvölgy vízellátás javítása a Répce medersüllyedésének megakadályozásával, illetve az egykori vízimalmok rehabilitációja.

A meglévő természetes meder szabályozásának megakadályozása.

A természetes ártér időszakos elöntésének biztosítása.

A denevérállomány bűvőhelyének alkalmas odvas fákat tartalmazó erdőrészek megőrzése az erdészeti munkák során.

Javaslattevő: Szerkesztő, Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.1.2. Répce-folyó

Nagygeresdet is érintő, a Felső-Répcemente társulás és térség névadója. A Répce egyike azon folyóvizeinknek, amelyek szabályozatlansága, szépsége, természeti kincsei és a rajta megmaradt egykori vízimalmok kivételessé teszik. A Répce a Rába bal oldali mellékveze. Az Alsó-Ausztiai Rozália-hegységben ered, vízgyűjtőjén gyűjtött vízhozamával fontos erőforrása a térség mezőgazdaságának, mikro- és mezoklíma szintjén befolyásolója a helyi éghajlatnak, egyúttal vízzel látja el a fákat, erdőket, amik a klímavédelem egyre fontosabb szereplői lesznek. A Répce-folyó önmagában és a hatásait tekintve is fontos természeti, tájalakító kulturális értéke a településnek. Vas megye kedvelt, de talán kevésbé ismert és látogatott pisztrángos, domolykós vizei közé tartozik. A patakban megtalálható halfajok száma 24 db ezek közül jellemző halfajok: keszeg, domolykó, pisztráng, paduc, márna A Répce eddig nem sok szerepet kapott a környék életében, pedig jelentős potenciál van mára a horgászat fejlesztése és a természeti értékek fenntartható hasznosítása okán.

Helyszín: Nagygeresd , hrsz 014

Javaslat: A folyó medrének, hullám- és árterének természeti állapotának fenntartása, értékeinek bemutatása, a település oktatási, kulturális életébe való tudatos beemelése, a turizmus erre építő fejlesztése, a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatósággal együttműködésben!

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.2. Nagygeresdi kiemelkedő ünnepeink és szokások

.4.2.1. Farsang

A farsangi nap során a télbúcsúsztató, ünnepi hangulat visszahozása a cél.

Ideje: Január-Február

Javaslat: A rendezvény megtartása, közösségerősítő, fiatalokat megszólító közös ünneplés. Délután a gyerekek és családok számára műsor, este 8 órától pedig a felnőtteknek kerül megrendezésre a farsangi bál megszervezése.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.2.2. Nőnap

A település hölgytagjai megköszöntése, kis ünnepi műsor megszervezése. Esetenként évindító fórummal együtt kerül megszervezésre, ami emeli a látogatottságát és ünnepélyessé is teszi a nőnap rendezvényt.

Ideje: Március 08 körül.

Javaslat: A rendezvény rendszeres megtartása. Egyedivé teheti a programot, ha nőnapra a nagygeresdi védett területeken is jellemző virágok szigorúan kertészeti, tenyésztett változataival köszöntik meg a hölgyeket – ezzel is erősítve a rendezvény lokális jellegét és növelve a figyelmesség szintjét.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.2.3. Anyák napja

Ünnepség keretében kerül sor az édesanyák megköszöntésére. A programon a település gyermekei és Önkormányzata szervezésében megünneplik az édesanyákat, nagymamákat.

Ideje: Május

Javaslat: A családok összetartásának, az anyák és rajtuk keresztül a családok települési kötődésének megerősítése érdekében az anyák napja rendszeres megszervezése, arra minden nagygeresdi gyerekes női lakos és innen elszármazott anya meghívása. A gyerekek és apukák számára anyák napi készülődés lehetőséget adna az anyák számára énidő biztosítására, így ennek megszervezése anyák napját megelőző este javasolt.

Javaslattevő: Szerkesztő és, Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.2.4. Nyusziváró

Szép hagyomány Nagygeresden, hogy húsvétkor, a nyuszi eljötté előtt a gyerekek tojást keresnek, nevelővel, felügyelővel vagy családtagokkal húsvéti tojást festenek.

Ideje: Húsvét előtt

Javaslat: A rendezvény megtartása, a családok összetartásának megerősítése, a gyerekek kötődésének megerősítése.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.2.5. Gyermeknap

A nap során a Faluház udvarán rendezett vetélkedővel, játékokkal, ünnepséggel, vagy kirándulással biztosít a gyerekes családoknak programot a helyi közösség, az Önkormányzat szervezésében és aktív közreműködésével.

Ideje: Május

Javaslat: A rendezvény megtartása, a családok összetartásának megerősítése, a gyerekek kötődésének megerősítése.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.2.6. Falunap

A rendezvény a polgármester megnyitó beszédével kezdődik, hangsúlyozva az ünnep fontosságát. A beszédet követően előadásokkal programokkal szórakoztatják a gyerekeket, családokat, este pedig zenés, táncos programok mellett büfé és tánc ad keretet a napnak és ünneplési, szórakozási, közösségi találkozási lehetőséget a településnek.

Helyszíne: Faluház és udvara

Ideje: Július

Javaslat: A rendezvény megtartása. A településről elszármazottak megszólítása. A közeli, partner településekkel a kapcsolatok további erősítése. Alternatív programokkal a térségi nyaralók megszólítása, amihez tematizált kísérőprogramokat kell kidolgozni, amihez a célcsoportot meg kell találni.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.2.7. Horgászverseny

A horgászverseny sport és szórakozás, továbbá kimozdulás lehetősége is egyben. A területe nem az önkormányzaté, de szoros együttműködésben annak megvalósítása a helyi közösség számára jelent értéket.

Helyszíne: Nagygeresdi horgásztó

Ideje: Július

Javaslat: A rendezvény megtartása, a halállomány bővítése, a horgásztó körül nagymértékű fásítás, parkosítás, hogy a kísérők és kísérőprogramok árnyéka, továbbá a horgászok pihenési lehetősége biztosított legyen. A fásítás őshonos, tájjellegű fajokkal történjen.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.2.8. Parasztolimpia

Játékos, sportos vetélkedő, ahol ügyességi, erőnléti, valamint szellemi feladatokban méri össze az erejét több társaság évente, a már hagyományos „Nagygeresdi Parasztolimpián”.

Javaslat: A rendezvény megtartása, a csapatok számának bővítése, a rendezvény térségivé fejlesztése.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.2.9. Búcsú

Az egykor egyházi, ma már inkább közösségi, családi ünnepből kettő volt. A faluban egykori jelentősége megkopott, mára pár árus található kint, néhány játékkal, de a korábbi hangulatában már nem emlékeztet a 20 évvel ezelőtti programokra.

Ideje: június eleje

Javaslat: A hagyomány felerősítés mind egyházi, mind közösségi vonalon. A búcsút érdemes lenne tematizálni, valamilyen kulturális programmal feltölteni, és olyan programokat kínálni, ami Nagygeresd lakosságán kívül a közeli Bük vendégei számára, de legalábbis a közeli települések lakossága számára kellő vonzerővel bír, és ami során megismerhetik, megkedvelhetik a települést, amit lakóhelyül is választhatnak.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.2.10. Fogathajtó versenyek

Némely években megrendezésre került a fogathajtó verseny, amin akadálypályák mentén kell időre teljesíteni a feladatokat.

Ideje: Augusztus hónap

Javaslat: A rendezvény ismételt, rendszeres megtartása, a közösség összetartozásának megerősítése.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.2.11. Mikulás Ünnepség

December elején megjelenik a Mikulás a településen és édességgel teli csomagokat oszt a jól viselkedő gyermekeknek. Az ünnepség a Faluházban kerül megszervezésre, több esetben kézműves programmal, előadásokkal. A megjelenő Mikulás szólítja a gyermekeket, akik egy-egy verset vagy éneket adnak elő. Az ünnepséget egy közös énekkel zárják.

Ideje: December eleje

Javaslat: A rendezvény megtartása

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.2.12. Májusfa állítás

A település fiataljai – régi hagyományt őrizve - összefogással állítanak egy májusfát a településen.

Ideje: május eleje

Javaslat: A hagyomány megtartása.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.2.13. Régi népszokások

Január 6. Vízkereszt ünnepe: Vízszentelés, a megszentelt vizet a sekrestyében tartották.

Farsang: víg népszokások jellemezték ezt az időszakot

Disznóvágás: disznótor, a disznó hagyományos feldolgozása, kisebb családi, baráti közösségek közös feldolgozása, hajnaltól estig tartó közösségi program

Tollfosztás: A libákat „mellesztették”, tépték, a tollat tisztítás, feldolgozás után párnának, dunnának dolgozták fel

Január 25: Szent Pál apostol megtérése, „Pálforduló”.

Balászáldás: február 03. örmény püspök, Szent Balázs. A templomban a hívek megáldása történik, amikor a pap égő gyertyát tart az emberek feje fölé a torokbetegségek elűzése céljából.

Nagyböjt: A hamvazószerdától húsvétvasárnapig a hústól való tartózkodást és a napi háromszori étkezést jelentette.

Húsvét: A bibliai feltámadási történet alapján a megújulás ünnepe

Szent György napja: április 24., az igazi tavasz kezdete, e napon kezdték meg a cselédek a munkát Nagygeresd ban az őket alkalmazó gazdáknál. Az állatok legelőre való kihajtásának a napja.

Májusfa állítás: május 01, elsejére virradó éjszaka a legények májusfát állítottak a lányos házak ablaka alá, és a kocsmá elé. A fát előző éjszaka vágták ki, lekérgezték, a tetejét pár ágat meghagytak és feldíszítették szalagokkal. A törzsét gyakran kenték be csúszós anyaggal, hogy később nehezebb legyen az esetenként felhelyezett borosüveget levenni – ami a kitáncolás napján történt meg.

Pünkösöd, pünkösödölés: május 15-16 körül, vallási ünnep. A lányok a házakba kértek bebocsátást, ahol szavaltak, énekeltek.

Májusfa kitáncolás: június 01. Juniális, a májusfa kitáncolás napja.

Sarlós Boldogasszony napja/Katolikus búcsú: Július 1. A napja az aratás napjára esik, ezért a többi Bolgogasszony naptól ezzel különböztetik meg. Az egyik települési búcsú napja, a katolikus búcsúé.

Halottak napja: A halottakra való emlékezés ünnepe

November 11.: Szent Márton püspök emlékének szentelt nap

Lucázás: Csináltak a gyerekek Luca napja előtt való este csutakot szalmából. Luca napján hajnalban keltek. Elmentek lucázni. a 6-10 évesek járták a falut. Ez a lucázás az iskolás gyermekek vidékre utaztatásával abbamaradt. Nem volt reggel idejük véglucázni a falut. Fenn maradt viszont az éjszakai lucázás. A legények szórakozása, amikor az éj leple alatt a lányos házak elejét meg-rakták szalmával, néha törekkkel. a lányoknak korán felkelve kellett rendbe rakniuk a szalma eltakarításával a ház elejét. Ha a leány nem takarította fel, mire a falu felébredt, azt lustának tartották. Ez a része ma is él Nagygeresden a lucázásnak.

Pásztorjáték (Reichardt Ilona gyűjtése) Szenteste összeálltak 13-14 éves gyerekek hárman. Házról házra jártak. A karácsonyi pástorjáték hagyománya 35-40 éve még élő szokás volt. Sajnos mára már kihalt, feledésbe merült.

Karácsony: Az adventi időszakban kezdetét vette a betlehemezés is. Megalakultak a négyes csapatok, a három pástor és a betlehemet vivő angyal. A betlehemi játék szereplői be voltak öltözve bundába, kucsmába, bot volt a kezükben. A negyedik fiún fehér ing, korona a fején. Ő vitte a betlehemet és ő volt a pénztáros is.

Regölés

Egykor az eladó sorban lévő lányok hinni akartak a regülésben. Akkor a lányoknak nagyon fontos volt, hogy idejébe férjhez menjenek. Jövőjüket, megélhetésüket csak a házasságban látták. Szerették volna kitalálni, hogy a sors kit rendelt nekik. Ezért reménykettek a regülésben is. A mai lányok jövőjüket a munkahelyükön akarják biztosítani, de mégis érdeklődéssel figyelik, hogy a legények kivel regülik őket össze. Néha találkozik álmuk a regült személlyel, de ha nem, akkor sem dől össze a világ. Egy csendes mosollyal, vagy csípős megjegyzéssel tudomásul veszik, hogy a regüsök nem találták el elképzelésüket.

December 25.-én este, alkonyat felé 10-15 legény gyülekezett a község keleti, kisgeresdi szélén. A legfiatalabbak 15, a legidősebbek 25-30 évesek voltak. Egyikük szötyököt (köcsögduda) hozott magával. Hajdanán ezt tejesköcsögből készítették, de az már csak elvétve akad a háznál. Kéltiteres tejeskannára disznóhólyagot kötöttek, melynek közepébe egy cirokszárat erősítettek. Ha nedves tenyérrel húzogatják, brummogó hangot ad. Régen a regüsök minden házhoz bementek. Most csak oda, ahol lány, vagy fiú lakik. A pólyában lévő kis csecsemőket is elregülték. Az öreglányokat és agglegényeket már nem keresték fel. Általában a huszonnyolc év alatt lévő személyeket regülték el.

December 26-án, karácsony másnapján este a legények karácsonyt énekeltek.

December 28. Aprószentek napja: A korbácsolás a Bibliából ismert történet alapján vált szokássá: a három év alatti fiúgyermekek megölése emlékére fűzfavesszőből font korbáccsal a gyerekek megkorbácsolják a felnőtteket.

Házasság: A hagyományos család létrejöttének ünnepe. A hagyományos esküvő a lányos házhoz vonuló legény és családjával kezdődik, ahol kikérik a menyasszonyt annak apjától. Az esküvőt követő lakodalom hagyományai mai napig élnek: egy tányérból, egy kanállal kell megennie a levest az ifjú asszonnyal, közben a vőfély szórakoztatja a vendégeket, illetve feladatokat ad az ifjú párnak, esetenként el is lopják a menyasszonyt, akit szintén feladatokkal kell a párjának kiváltania. Éjfélkor ismét ellopták a menyasszonyt a koszorúslányok, ilyenkor vetik le a koszorúját, fátylát, és fejkendőket kötöttek a fejére. Innét a mondás: „bekötik a fejét”. Mint fiatalasszony, kendővel a fején jött vissza a lakodalomba, amit ma már csak a menyecske ruha felvétele jelképez „Eladó a menyasszony!” felkiáltással ilyenkor kezdődik meg a menyasszony kitáncolás, amikor a szokás szerint minden vendég pénzt tesz a fazékba, és egy rövidet táncolt vele cserébe.

Javaslat: Helytörténeti kutatással, az idősebb generáció megkeresésével a hagyományok, régi szokások, énekek újra tanulása, felelevenítése, ezek egy részének rendezvény-sorozatba illesztésével térségi jellegűvé fejlesztése.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.3. Nagygeresd i kiemelkedő személyek

.4.3.1. MESTERHÁZY ISTVÁN

1811. április 3-án született Mesterházy István az 1848-49-es szabadságharc lovassági ezredese Mesterházán született földbirtokos, evangélikus vallású családból. A nemzetőrség szervezésekor Heves megye egyik nemzetőr őrnagyává nevezték ki (1848. júl. 9.). Érdemei révén Mesterházy máj. 25-én "hivatalosan is" az ezred parancsnoka lett. Végigharcolta a szabadságharcot. A világosi fegyverletételt követően a császári hadbíróóság Mesterházyt Aradon előbb golyó általi halálra, majd 18 év várfogságra ítélte. Olmützbe került, ahonnan 1853 nyarán amnesztiával szabadult. A nyirkos vártömlőben szerzett betegségében halt meg 1854. dec. 8-án szülőhelyén. A kiegyezés után 1871-ben a nagygeresdi olvasókör kezdeményezésére a hazafias közönség sírjához magasba nyúló obeliszket állított. "Mesterházy István 1848/1849. lovas honvédezredes emlékére 1811 1854" felirattal. Ezen obeliszk helyett az 1900-as évek elején készült el a most is látható- szintén a geresdi olvasókör kezdeményezte új emlékoszlop.

Javaslat: A szabadságharc helyi hőse emlékének megőrzése, családi és harci érdemei megörökítése, a március 15-i ünnepeken és azon túl is a településen emlékének ápolása, erre építve legendák felkutatása.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.3.2. DOKTORITS KÁROLY

Kisgeresden született 1810. október 8-án Nemzetes Vitézlő Doktorits János és felesége Horváth Julianna gyermeke. Evangélikus vallást követte. Gimnáziumot végzett, majd 1828-ban beállt az 1. huszárezredhez, ahol 1829-ben tizedes, 1844-ben pedig őrmester lett. A tapasztalt huszár altisztet 1848. júl. 1-jén hadnaggyá, és az Arad megyei lovas nemzetőrség – melyet gróf Hadik Ágoston alezredes vezetett – segédtisztjévé nevezték ki. E minőségében részt vett a délvidéki harcokban. Október 19-én áthelyezték az alakuló 13. Hunyadi huszárezredhez. Ugyanitt már nov. 13 (1)-án főhadnagy, 1849. febr. 16-ával alszázados, május 5 (1)-én pedig főszázados és századparancsnok lett. Komárom első ostroma idején (1848. dec. – 1849. máj.) ezrede 1. századával a várőrségénél teljesített szolgálatot. Későbbi sorsáról nincsenek adataink. A Kisgeresdi Temetőben van a Doktorits család sírja. A nagygeresdi határban a Doktorits-tag őrzi a család nevét.

Javaslat: A szabadságharc másik helyi hőseként emlékének megőrzése, családi és harci érdemei megörökítése, a március 15-i ünnepeken és azon túl is a településen emlékének ápolása, erre építve legendák felkutatása.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.3.3. Doktorics Benő

A „Kis Geresden” 1879. december 11.-én született Doktorits Benő gépészmérnök, függőleges tengelyű szélturbina feltalálója (meghalt Martonvásáron, 1958. március 13.-án). A szabadalmi leírása ma is nevéhez kötődik. szélturbinán kívül szabadalmaztatott fáradt gőzzel működő kondenzátoros lokomotívot is. Fő kutatási területe a különböző energifajtákkal működő erőgépek tervezése és szerkesztése. Az 1906-os milánói nemzetközi kiállításon ezüstérmet kapott a témakörben írt tanulmányáért.

Doktorits Benő 1897-től a budapesti Műegyetemen tanult, ahol 1901-ben gépészmérnöki oklevelet szerzett. 1919-től a Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárában a mozdonyépítési műhelyszolgálati ügyosztály főnöke, 1922-től a mezőgazdasági géposztály vezetője, 1928-tól a gyárfőnök helyettese volt. 1930-ban vonult nyugalomba. A ma még fellelhető anyagok szerint, a Dvorák Hubert által vezetett csoportban Doktorits Benő is munkálkodott a 90, 91, 92, 97, 101, 102, 103, illetve 105 szerkezetszámú gőzmozdonyok létrehozásán, a Magyar Államvasutak Vagon- és Gépgyárában (MÁVAG). 1923-ban az összenyomott levegővel működő munkaátviteli berendezését szabadalmaztatta. Ez lehetett a mai kompresszoros légszerszámok őse.

Javaslat: A feltaláló emlékének megőrzése, tematikus, megújuló energiát népszerűsítő programok szervezése regionális, de legalábbis kistérségi szinten Doktorics Napok néven.

Javaslattevő: Tanulmány szerkesztő, Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.3.4. Farkas Mihály

Nagygeresden volt evangélikus lelkész. 1885-ben írta meg a „Nagy-Geresdi Ágostai Hitv. Evangélikus gyülekezet története” című munkáját.

Javaslat: A lelkész élettörténete feldolgozása, megemlékezés róla a templom környékén és Nagygeresd történeti feldolgoásaiban.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.3.5. Pomogyi József

Nagygeresdre 1957 szeptemberében került tanítóként. Később elvégezte a Pécsi Tanárképző főiskolát is. A helyben és a környéken általa és tanítványi által összegyűjtött tárgyak képezték

az egykori falumúzeum kiállítási tárgyait. Emellett a népszokások gyűjtését és rögzítését is köthetjük a nevéhez, amik alapján a település hivatalos honlapja ma is elérhető több, helyi népszokás részletes leírásai.

Javaslat: A lelkes élettörténete feldolgozása, megemlékezés róla a templom környékén és Nagygeresd történeti feldolgoásaiban.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.3.6. id. Várallyai György (Kisgeresd 1900. 01.01 - Mosonmagyaróvár 1954. 08.07)

Személyében kettős tehetség érvényesült: a családi házból hozott föld-és mezőgazdaság szeretet, és az új iránti olthatatlan érdeklődést kielégítő vegyészmérnöki képzettség. Azt a két elemet érvényesítette következetesen egész-sajnos rövid életművében, s vált a magyar agrokémiai tudomány széleskörűen ismert és elismert egyéniségévé, akinek korszerű és racionális szemléletet, a mezőgazdasági gyakorlatban sokoldalúan hasznosítható(és hasznosított) kutatási eredményei jelentős mértékben járultak hozzá a tudomány terület fejlődéséhez.

1923-ban szerzett vegyészmérnöki diplomát a Budapesti Műegyetemen. 1928-ban került az Országos Chemiai Intézet Talajtani Osztályára Budapestre. Itt a Zsigmond iskola fiatal, lelkes és ígéretes-gyakorlatilag egyidős- szakember gárdája(di Gléria János, Párer Károly, Telegdy-Kovács László, Schönfeld Sándor) igazi "tudományos műhelyé" vált, mindannyiukra nagy, egy életre szóló hatást gyakorolva. Az 1928-30-ig itt szerzett korszerű agrokémiai szemlélettel került id. Várallyay György előbb a soproni(1931-1933), majd a Debreceni 1933-1936) Vegykísérleti állomás Laboratóriuma élére, ahol igen változatos körülmények között tanulmányozhatta a Növénytermesztés legkülönbözőbb agrokémiai vonatkozásait. Figyelme egyre inkább a talaj felé fordult. Mérlegelte a talajnak azon tulajdonságait, amelyek a termékek nagyságát megszabják, hogy ezek ismeretében hasznos tanácsokat adhasson a nagyobb termés elérésére. Egy ilyen tulajdonság a talaj un. könnyen oldható(felvehető) tápanyagtartalma. Ennek értelmezése, meghatározása és értékelése id. Várallyay György egész életművében központi helyet foglal el és vezérfonalként húzódott végig.

Debreceni munkássága alatt- a táj sajátos természeti adottságainak megfelelően- eredményes kutatásokat és kísérleteket végzett a talajművelés talajjavítás és öntözés szakterületén is

1936-ban visszatért közelebbi szülőföldjére, Észak-Nyugat-Magyarországra, s az Országos Növénytermesztési Kísérleti Intézetnek (1936-1948),majd -átszervezését követően az Agrokémiai Intézet Kihelyezett Osztályánál (1949-1950),később a Mezőgazdasági Kísérleti Intézet Agrokémiai Osztályának(1951-1954) lett munkatársa, majd vezetője, egészen 1954-ben bekövetkezett korai haláláig. Itt korszerű elméleti és laboratóriumi kutatásain kívül jelentős volt tudományos eredményeinek gyakorlati terjesztése terén végzett tevékenysége is.

Eredményes munkatársak sorát nevelte ki, akik halálát követően folytatták és tovább fejlesztették munkásságát. A mezőgazdasági tudományok Kandidátusa(1952-ben kapta meg a címet). Várallyay György mindig egyszerűsége törekedett. Több egyszerű talajfizikai módszert

és számítási eljárást dolgozott ki a talaj viharztatásának és nedvességforgalmának jellemzésére, amelyeket a talajművelés és öntözési gyakorlat széles körben használt.

Foglalkozott a ny-magyarországi kedvezőtlen adottságú térségek talajainak hasznosítási lehetőségeivel, így az erősen cementált B-szint felszín közeli megjelenése miatt sekély termőrétegű cser és kemenesháti talajok javításával. a savanyú talajok meszezésével, a Hanság lecsapolás kérdéseivel.

A talajvizsgálatokra és a kisparcellás szabadföldi kísérletekre alapozott talajhasznosítási/műtrágyázási szaktanácsadási rendszer volt munkásságának legfontosabb, s alapelveiben ma is érvényes alkotása. Ezzel vált a magyar agrokémiai tudomány klassziséjévé.

Részt vett az üzemi talaj térképezési módszerek kidolgozásában. Jelen értéktár készítője is talajtani egyetemi munkáját Várallyay professzor szakmai tankönyveiből, az általa oktatott Prof. Stefanovits Pál talajtani akadémikus tudásán keresztül kaphatta meg.

Mosonmagyaróváron halála után utcát is neveztek el róla.

Javaslat: A lelkes élettörténete feldolgozása, megemlékezés róla a templom környékén és Nagygeresd történeti feldolgozásaiban.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.3.7. Balázs Sándor (író, 1883–1982)

Nagygeresden 1883. 09. 17-én született, magyartanár, színműíró és ifjúsági író. Kezdetben történelmi drámáival aratott nagy sikert, így három alkalommal is ő nyerte el a [Magyar Tudományos Akadémia](#) száz arannyal járó pályadíját. Színműveit a [Nemzeti Színház](#) is játszotta. Első sikerét *A feleségünk* című színdarabbal aratta. Műveiben a kisvárosi élet finom megfigyelője volt. A második világháború után főként ifjúsági regényeket írt. Írásait [A Hét \(folyóirat, 1890–1924\)](#), a [Nyugat \(folyóirat\)](#) és az [Új Idők](#) adta ki. Főbb művei:

- A feleségünk (színdarab, 1914)
- Mátyás után (három egyfelvonásos, 1914)
- Kisváros (elbeszélések, 1920)
- Álarcosok (színdarab, 1921)
- A függöny legördül (elbeszélések, 1921)
- Öreg tekintetes (színdarab, Nemzeti Színház: 1933; [Gárdonyi Géza](#) regénye alapján)
- Mindenki lépik egyet (vígjáték, Magyar Színház: 1935; [Mikszáth Kálmán](#) novellája nyomán]
- Bikfic tanár úr (színdarab, 1936)
- A Bakó-lányok (novella, 1949)

- Az öregbéres (színdarab, 1953)
- Darázfészek (vígjáték, [Szabó Pál \(író\)val](#), 1954)
- Élve vagy halva! (novella, 1957)
- Az idegen pénz (novela, 1958)
- Érettségi után (színdarab, 1958)
- Trézsi néni kosztosai (ifjúsági regény, 1960)
- Nőgyűlölő (színdarab, 1962)
- Tanári notesz és más történetek (novella, 1963)
- Reng a föld Itáliában. Spartacus élete és kora (életrajzi regény, 1964)
- Hannibál a kapuk előtt (életrajzi regény, 1967)
- A tünemény (tárcák, elbeszélések, 1968)
- Most ne vess, Ibolyka! (humoreszkek, karcolatok, 1971)
- A győzhetetlen Caesar (regény, 1972)

Javaslat: Az író élettörténete és helyi kötődése, családi környezetének a feldolgozása, megemlékezés róla Nagygeresd rendezvényein, művei mentén szervezni előadásokat a település programjain.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.4. Nagygeresdi épített értékeink (szakrális, lakó- és gazdasági épületek, régészet, szobrok, egyébek)

.4.4.1. Nagygeresd történelmi öröksége

A település nevét először 1260-ban említik oklevelek Gueruzd néven. A Geresd Árpád-kori személynév, vélhetően a György korabeli megfelelője volt. A 16. században Kis- és Nagygeresd néven két különálló település létezett, melyeket 1928-ban egyesítettek. Mindkét község jelentős nemesi lakossággal bírt, akik nagy szerepet játszottak a reformáció elterjesztésében.

A település birtokosai a környékhez hasonlóan az evangelizáció hirdetői voltak. A 17. században a község három evangélikus zsinatnak is a helyszíne volt. A jelentősebb birtokosok a Kanizsai és Nádasdy családok voltak. Befolyásuk az ellenreformáció után csökkent, különösen a Nádasdy család kegyvesztése és birtokaik Eszterházyakhoz való kerülése volt hatással rá, amikor is főleg Csepreg szenvedett el jelentősebb veszteségeket. A környező kistelepülések, így Nagy- és Kisgeresd is ismét a katolikus irányvonal hatása alá került. Ezt követően gróf Milványi-Cseszney, Káldy, Mesterházy és Virtsológai Rupprecht családok voltak a fő meghatározók a települések.

Javaslat: A település monográfiájának elkészítése, részletes településtörténeti kutatás elvégzése, különösen a katolikus és evangélikus levéltárakban, könyvtárakban, mivel a vas megyei levéltár 1600-as évekbeli leégésével világi történeti források csak kis részben maradtak fenn.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.4.2. Régészeti lelőhelyek

Nagygeresd már ősidők óta lakott voltát igazolják a település határában fellelt bronzkori eszközök.

Helyszín: **Nagygeresd 4** (Leelőhely azonosítója: 42736) felszíni településnyom **Nagygeresd Nemesládonyi út jobb oldala** (Leelőhely azonosítója: 42735) felszíni településnyom

Javaslat: A régészeti értékek feltárása, megőrzése és bemutatása – lokálpatriotizmus is idegenforgalom erősítése.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.4.3. Országos műemléki védelem alatt álló épületet, helyi védelem alatt álló épületet, építmények és műemléki környezetük

Nagygeresdi Evangélikus Templom

Műemlék (azonosító: 9218, törzsszám: 7953)

A templom 1784-84 között épült késő barokk stílusban. Az építésekor 3583 Ft és 88 és fél krajczár bevétel mellett 3539 Forint és 43 és fél krajczár kiadást jegyeztek fel.

Az oltára 1792-ben, keresztelőkútja 1795-ben készült el, barokk és későbarokk stílusban. A padok népies barokk stílusjegyeket hordoznak magukon. A templom tornya 1818-ban épült fel, további 1001 Ft és 05 krajczár költséggel, egyúttal felújították a faszindelyes tetőt további 846 Ft és 25 kr áráért.

Legutóbb 2019-ben esett át felújításon. Ennek pontos összege nem ismert, de valószínűsíthető hogy több nagyságrenddel több Ft-ot költöttek rá.

Helyszín: Nagygeresd, Petőfi Sándor u. 64; HRSZ. 264

Kapcsolattartó: Nagygeresd község Önkormányzata **elérhetőség:** Telefon/fax:

Javaslat: Az épület és környezetének védelme, rendben tartása.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

Nagygeresdi Szent István király Katolikus Templom

Műemlék (azonosító: 9283, törzsszám: 7953)

A XIII. században épült templom egyike a legrébbieknek Vas megyében. A szentélye román stílusú, hajóját a XIV. században építették át gótikus stílusúra. Barokk stílusjegyet az ellenreformáció körül, az 1755-ös átalakításkor kapta. Főoltárképét Schaller István soproni festőművész festette, rokokó stílusban. A templom legutóbb 1989-ben esett át jelentős felújításon.

Helyszín: Nagygeresd, Petőfi Sándor u.; HRSZ. 194

Javaslat: Az épület értékei megőrzése és környezetének védelme, rendben tartása. A templomban kisebb esküvők megtartására a térségi vőfélyeket érdemes megkeresni, kiejánlani nekik a lehetőséget.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.4.4. Helyi Művi Értékvédelmi kataszter értékei – épületek és építmények

Az értékleltárban olyan épületeket emelünk ki, amik értéküknél fogva kiemelendők, és emellett igaz rá, hogy építési tevékenységgel létrehozott, rendeltetésére, szerkezeti megoldására, anyagára, készülségi fokára tekintet nélkül minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a terepszint, víz, vagy azok alatti talaj, illetve azok feletti légtér beépítésével jöttek létre. Itt soroljuk fel a szobor, képzőművészeti alkotásokat, utcabútorokat is, mik közterületen állók vagy közhasználat céljára átadott területen álló közcélú műtárgyak (253/1997 (XII.20.) Korm. rendelet szerint).

CSesznek-Mesterházy kastély

A Mesterházy kastély őrzi az ellenreformációt követően ide került új birtokosok emlékét. A Petőfi utcában található kastély a XIX-XX. századfordulón historizáló, romantikus stílusú átépítésen esett át, ma ezt a formáját láthatjuk, a közelmúlt új tulajdonosai felújítása eredményeként megújult külsővel.

Helyszín: Petőfi u. 87

Javaslat: A kastély szerkezetének és utcafronti homlokzatának védelme, megőrzése esetén települési támogatás vagy legalább közösségi elismerést jelentő díjazás biztosítása. Helyi védelem biztosítása. Kezdeményezés, hogy a kastély évi egy alkalommal, legalább a kastélykert részén látogatható legyen.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

Lakóházak

A település egykori két településrészén, Nagygeresden és Kisgeresden is a hagyományos falusi építkezési formák voltak jellemzők. Az egyszerű, három osztatú, jellemzően fecskefalú (vert vályogfal) parasztház mellett jellemző volt a magas belmagasságú módos parasztgazda házak megléte is, ami a települések jelentős számú kismemesi körére és a környék jól termő földjeire voltak visszavezethetők. Mára ezek többségét felváltotta a kevésbé karakteres, sok esetben minta házak köre, de jelentős máig az értékes, megőrzendő épület is.

Helyszín: Petőfi u. 56, 60, 75, 81, 99, 100, 102,

Javaslat: A lakóházak szerkezetének és utcafronti homlokzatának védelme, erre megőrzésük esetén települési támogatás vagy legalább közösségi elismerést jelentő díjazás biztosítása.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

Harangláb

Kisgeresd falurészen áll a harangláb, aminek az oldalán levő márványtáblán emlékeztek meg a hősookról.

Javaslat: A harangláb szerkezetének és homlokzatának védelme, a harangláb harangjának rekonstrukciója, éves rendszeres megszólítása.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

Sírkertek

Helyszín: Mind a két felekezeti sírkertje értéket jelent a település számára, ahogy a templomaik is. A múlt tisztelete, a családtagok, családok emlékezete, és a sírkertek megvalósítása, kidolgozottsága is az értékek közé tartozik, amelyek fontos részei a település közösségi életének. A sírkertek bejárata, kerítése megújult, ez is jelzi hogy a közösség számára a létük és a helyszínük is értéket képez.

Javaslat: A sírkertek és környezetük védelme, rendben tartása, évente a mindenszentek/halottak napja idején megemlékezések szervezése, közösségi gyertyagyújtás a közösség halottaiért.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

Háborús emlékművek

A nagygeresdi falurészben, az evangélikus templom előtt látható emlékmű a környékbeli települések valamint Nagy- és Kisgeresd evangélikus hősi halottai előtt ti szteleg.

A második világháború, és a fasizmus áldozatainak emlékét őrző emlékmű a Faluház előtt látható.

Javaslat: Az emlékművek és környezetük védelme, rendben tartása.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.5. Nagygeresdi tárgyak, a múlt emlékei, különlegességek

.4.5.1. „Nagy-Geresdi Ágostai Hitv. Evangélikus gyülekezet története”

Farkas Mihály evangélikus lelkész 1885-ben írta meg a „Nagy-Geresdi Ágostai Hitv. Evangélikus gyülekezet története” című munkáját. A kötet részletesen feltárja Nagygeresd evangélikus szemszögű múltját, aminek első említését 1638-ban lelték fel. A kiadvány az Evangélikus Lelkészképző Intézet könyvtárában érhető el Sopronban, 4224-es iktatási számon.

Javaslat: A készített mű replikájának elkészítése az evangélikus gyülekezet által, annak hozzáférhetővé tétele a település lakosai számára.

Javaslattevő: Nagygeresd Község Önkormányzata, Németh Lajos polgármester

.4.5.2. Nagygeresd címere és zászlaja

Zöld csücsköstalpú pajzs mezőjében a község régi, 1850-től adatolt pecsétlenyomatán is látható címer, egy jobb kezében szablyát villogtató arany oroszlán látható. A pajzs tetején ezüst sisakon arany lombos nemesi korona helyezkedik el. A Sisaktakaró színe zöld-arany. A pajzs alatt szalagon Nagygeresd neve olvasható.

A Zászló színe: Zöld-Fehér, a címert a zászló közepén a felfüggesztés módjától függő állásban a felfüggesztéshez képest egyharmadon kell elhelyezni.

A jelenlegi címer a mellékelt, zöld alapon sárga oroszlános, körülötte falevél és növényi motívumokkal ölelt glória.

Javaslat: A szimbólumok élő megőrzése, aktív használata arculatban, honlapon, rendezvényeken, büszkén felvállalva a nemesi múltat!

Javaslattevő: Nagygeresd Község Önkormányzata, Németh Lajos polgármester

.4.6. Nagygeresdi helyi termékek és a helyi gazdaság megtartói

.4.6.1. A helyi mesteremberek és szolgáltatók

A települések fennmaradásának egyik záloga, ha olyan mesteremberek találhatók meg bennük, akik egyszerre jelentenek helyi megoldás néhány kérdésre, és „export” szolgáltatást a környező térség számára.

A kérdőívvezés során felmért és jelzett mesteremberek: Németh Lajos állattenyésztő (6 említés), Bódi Lajos asztalosmester (2 említés), Mesterházi István, kosárfonó, Németh Lajosné, varrónő és bognár jelenléte. A fentiekén túl fellelhető, valamely terméket elállító mesteremberek önkormányzati székhely vagy telephely igazolás útján számíthatók be.

További bejegyzett vállalkozások és vállalkozók:

név: Kiss Gábor

statisztikai törzsszám: 53526663

kereskedelmi tevékenység formája: üzleti

kereskedelmi tevékenység jellege: kiskereskedelem

működési terület, cím: 9664 Nagygeresd, Petőfi u.129.

üzlet elnevezése: B és D diszkont

alapterülete: 15 m²

név: Répcelak és Vidéke Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

statisztikai törzsszám: 13977656 – 4711 – 113 - 18

kereskedelmi tevékenység formája: üzleti

kereskedelmi tevékenység jellege: kiskereskedelem

Működési terület, cím: 9664 Nagygeresd, Petőfi utca 64.

üzlet elnevezése: 8. sz. vegyesbolt

alapterülete: 106 m²

név: Haller Imre

statisztikai törzsszám: 53442323

kereskedelmi tevékenység formája: üzleti

kereskedelmi tevékenység jellege: vendéglátás

működési terület, cím: 9664 Nagygeresd, Petőfi u.74.

üzlet elnevezése: Italbolt

alapterülete: 60 m²

Nyilvántartás a telephelyekről

1) Bódi Lajos 9664. Nagygeresd, Petőfi S.u.77.

Épületasztalos – ipari termékek gyártása

Nyilvántartási száma: 231-6/2002.

Nyilvántartásba vétel időpontja. 2002.04.11.

2.) HOR – SZER Bt 9664. Nagygeresd, Petőfi u.90.

Gépjárműjavítás

Nyilvántartási száma: 93-7/2006.

Nyilvántartásba vétel időpontja: 2006.03.20.

Helyszín: Nagygeresd , lásd fent

Javaslat: Az egyes szolgáltató szakemberek elérhetőségének és termékeinek ismertetése a település oldalán, továbbá termékeik számba vétele, amennyiben a település valamely okból terméket kíván vásárolni vagy reprezentatív ajándékot kíván valakinek adni.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.6.2. Helyi mezőgazdálkodás

Magyarországon a falvak, nemritkán egységes birtokként, vagy birtokközösségként a táj és a természet fenntartóiként szolgáltak évszázadokig, és szolgálnak ma is. Nagygeresdet a múltban ez hozta létre és ez adta a település identitását, emiatt alakultak ki népszokásai olyanokra, amilyenekre, továbbá ennek volt köszönhető települése szerkezete is. Minden olyan őstermelő és egyéb vállalkozás, egyéni-, családi- és közösségi kezdeményezés, amely a hagyományos paraszti gazdálkodás gyakorlatának a kornak megfelelő, környezettudatos megújítását szolgálja, az közvetlenül és közvetetten is szolgálja a település természeti és közösségi helyi értékeinek a megújítását és tartós fenntartását.

Helyszín: Nagygeresd község közigazgatási területe

Javaslat: A helyi mezőgazdálkodások fejlesztéseinek támogatását javasoljuk.

Javaslattevő: Nagygeresd község Önkormányzata Németh Lajos polgármester

.4.7. Nagygeresd i közösség megtartói

.4.7.1. Faluház, Nagygeresd

Évente a települési közösségi programok, önkormányzati rendezvények helyszíne. Meglévő, de fejlesztendő technikai háttérrel rendelkezik.

Helyszín: 9664 Nagygeresd, Petőfi u. 45.

Javaslat: A település programjainak aktív helyszíne legyen a jövőben is. A fejlesztések során fokozni kellene energiahatékonyágát, javítani a felszereltségét és átalakítani részben (tetőtér?) vendégszállássá, ami a fenntartásához szükséges bevételeket is biztosíthatná.

Javaslattevő: Nagygeresd Község Önkormányzata, Németh Lajos polgármester

.4.7.2. Érték és Örökség Hagyományőrző Egyesület

A Nagygeresd i lakosok által létrehozott civil szervezet. Tevékenységei: kulturális és információs, kommunikációs tevékenység (pl. helyi tömegkommunikáció, művészeti tevékenység, kulturális örökség megőrzése, közgyűjtemény, kiadás, épített környezeti védelme, népművészet, hagyományőrzés, közművelődés, kisebbségi, nemzetiségi kultúra ápolása). Hagyományőrzés és kulturális tevékenység. A magyar hagyományok és kultúra megőrzése és terjesztése. Az őseinktől ránk maradt kulturális értékek minél szélesebb körben történő felkutatása és tudatosítása a fiatal nemzedékben. Nyilvántartási száma: 18-02-0200754-

Székhely: 9664 Nagygeresd, Szabó Lajos utca 10/ A.

Képviselő: Németh Lajos, elnök

Javaslat: Az Egyesület váljon a településen előbb évi 2-3, aztán több program gazdájává, amihez forrásbevonó képességét is fel tudja használni: NEA, hazai civil támogatás, EU-s civil támogatások, SZJA 1 % felajánlások, lakossági, vállalkozói támogatások, befizetések, önkormányzati támogatások.

Javaslattevő: Nagygeresd Község Önkormányzata, Németh Lajos polgármester

